

Karoly A.

Kedves Bátyám,

engedd meg, hogy szükreszabott munkaidőből megint elkérjek néhány percet a magam számára. A félreértéseknek és ellenségeségnek sűrű szövevénye azonban olyan fojtogatóvá kezd válni körülöttem, hogy kedvem ellenére mégis kénytelen vagyok ezt az áldozatot kérni Tőled.

A Central íróasztalai körül elhűlve és hitetlenkedve azt kezdték suttogni legutóbb, hogy a Párt újból ellenem fordul: engem, akit Hóman Bálint valaha közismert baloldaliságom miatt ütött el a Baumgarten-díjtól, állítólag most pártom akar megfosztani a díj erkölcsi és anyagi segítségétől.

Főbűnöm állítólag az, hogy a minap, az Irod.Tört.-i Társ. intézőbizottságában, négy kommunista tagtársam előtt azt javasoltam, vegyük be Alszeghyt is a társaság egyszerű tagjai közé. / Tehát természetesen nem a vezetőségbe. / Javaslatom kétségtelenül ostoba volt. De opportunizmust olvastak belé. Elismerem, hogy a legtöbb ember részéről egy hasonló javaslat az is lett volna. De ugye különböző emberek ugyanazt különböző motivumokból tehetik. Már most annak eldöntéséhez, hogy nálam elképzelhető-e ilyen opportunizmus, szeretnék egy-két dokumentumot Elédterjeszteni.

Én Alszeghyt már megtámadtam, de 1932-ben tettem ezt, mikor hatalma tetőpontján volt. / Lásd Imit 1932. 70-71. / Farkas Gyuláékát 1940-ben /! / szaggattam izekre, egy időpontban, amikor Farkas Gyula és ~~tervezett~~ ^{tervezett} mögött ott állt az egész ország és fél Európa, én pedig épp baloldali kijelentéseim miatt felfüggesztett tanár voltam. / Egyébként is örülnék, ha az utolsó ~~írás~~ ^{írás}ba belepillanthatnál. Ugy érzem, ma sincs okom szégyenkezni miatta, csak ki kellene egészíteni. Allapítsd meg Magad, van-e egyetlen egy magyar irodalomtörténész, aki hasonló bátorságot tanúsított volna akkor, mikor ez a hűség és karakter próbatétele volt. /

Sok más régi írásomra hivatkozhatnék még, de nem akarlak feleslegesen terhelni, s azt hiszem, ennyi is elég ahhoz, hogy felvessem a kérdést: feltételezhető-e, hogy én, aki 1932-ben nyíltan megtámadtam az akkor hatalmas Alszeghyt, a kegyeit keresem 1948-ban, mikor már nem is egyetemi tanár, s ugy keresem a kegyeit, hogy - négy kommunista tagtársam előtt javasolom taggá választását? Miért tettem hát ezt az ostoba javaslatot? Illyés írja Petőfi-könyvében, hogy a segesvári szászok a "sebesülteket gondosan agyonütötték." Hát én feleslegesnek tartottam a szászok példájának követését. Dehát jó, legyünk gondosak, üssük agyon Alszeghyt. Tehetségtelen és klerikális embernek tartom.

MTA FIL. INT.
Lukács

1948 XII. 18.

Összefoglalva : én életemben főlős harci kedvből, nem egyszer mentem neki fejvel a falnak. De oportunizmust, azt hiszem, egyetlen ismerősöm sem fog szememre vetni. Még is figyelheted, hogy engem, tudomásom szerint, minden régi baloldali írónk /a Déryek, Nagy Lajosok, Zelké, Illyések/ bajtársának tekint, csak azoknak vagyok szála a szemében, akik előbb a jófiúság megtestüléseként a legkonzervatívabb egyetemi tanszékek körül sündörögtek, s csak 45-ben rántották ki a kommunistaság fringiját.

Persze a mult nem elég, s tudatában vagyok annak, hogy az enyém nagyon szerény mult, s csak vádlóiménál tisztább. Pártunk első-sorban a jelent akarja ismerni, s itt bizony nem sokkal dicsekedhetem. Annyit mégis elmondhatok, hogy ma már tudom, milyen jogtalanul hittem magam azelőtt szocialistának, hogy igyekszem egyre jobb marxista-leninistává válni, hogy a szoc. dem. párt balszárnyának tagjaként elsőnek harcoltam a szoc. dem. és komm. írók együttműködéséért írásban és szóban, elsőként léptem fel a nemzedékelmélet ellen, szorgalmasan és becsületesen dolgoztam a mai magyar irodalom és mult irodalmunk marxista szemléletéért, / talán érdekelni fog, hogy az Általad felvetett uj-magyar irodalmi korfelosztás lényege is megvan Irodalmunk társadalmi háttéré c. könyvem 69-71. lapjain/ s írásaimban, azt hiszem, látható némi fejlődés is a történelmi materialista módszer jobb elsajátítására. Épp én volnék a demokratikus és szocialista Magyarországnak az ellensége, aki megérdemli, hogy pártunk ily állhatatosan üldözze?

Ujból elnézésedet kérem, hogy idődet igénybevettem. Bizalommal várom döntésedet.

Regei ködökkel hűvös: Komlosi Klára

Budapest, 1948. december 18.
VIII. Bezerédi u. 19. IV. 2.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

*U. i.
A kid mellékelt közvele néhány nap múlva
jelenkezem.*

Dr. Kukus Szorg
cegeteniy. f. kander

Bpest

Komlos,
Bpesti. 19.

Kedves Gyuri bátyám,

Waldapfel J.-től mélységes sajnálattal értesültem róla, hogy Aranyról szóló vitacikkem körül némi félreértés volt keletkezőben. Mivel még a látszatától is irtózom annak, hogy egykővet fujok ellenségeiddel, vagy éppen azokhoz tartozom, akik látszólagos hiveidből az első rossz szélre renegátokká lettek Hozzád, közölni szeretném Veled, hogy

1./ Aranyról való, a Tiedtől eltérő felfogásomat már a múlt félévi egyetemi kollégiumon kifejtettem; a kérdés tisztázását ^{(ugyanis} épp szavard rendkívüli súlya miatt elodázhatatlannak tartottam;

2./ május végén, mielőtt egy kis lélekzethez jutottam, gondolataimat azonnal papírra vetettem és

3./ telefonon már akkor kértelek, hogy a cikket szeretném ítéleted elé bocsájtani, mire Te a tudományos vita szabadságára hivatkozva azt ajánlottad, adjam át a kéziratot Waldapfelnek, aki azt válaszáds végett ugvis Hozzád fogja juttatni.

Mikor az Ellened szóló támadás megjelent, a felháborodás mellett mindjárt jelentkezett bennem az aggodalom is, hogy cikkemet félreértések elkerülése végett most alighanem hevertetnem kell. Ezt az aggályomat rögtön elmondtam Waldapfelnek. Nem akarlak fölösleges részletekkel untatni, szeretném azonban, ha meg lennél győződve, hogy az a több évtizedes hódolat és ragaszkodás, amit Irántad érzek, nem csak nem csökkent, hanem talán még erősebb lett a legutóbbi időben. Hogy mi történjék cikkemmel, újból a Te döntésedtől szeretném függővé tenni.

Ismétlem: a diákkorom óta érzett és a Horthy-korban is több ízben, nyilvánosan megvallott hódolattal:

Budapest, 1949. október 6.

Kovács Aladár

Beszédi-19.

MÁTRAHÁZA
Üdülő

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

14412-926/3

Boldogabb nyarát kívánom
Zsuzsánknak:

Komlós Mada

Sok szeretettel
üdvözlöm mindketőt.
Német Pálka Erzs.

V. F. 29/574

1953 dec. 31. Ára: Ft 1 20

Lukács György
professzor.

Bp. 11
Belgrád-sz. 40.

Bpest, 69. febr. 4.

LG4622-926/2

Kedves Gyuri bátyám,

igazán meg vagyok hálás a
megfigyeltetésért, hogy elküldted
a Művelődési Társadalom s. köy-
vedet. Nem kell mondanom,
hogy a kötet egy szép műve,
de örülök, hogy a Te válogatás-
sodban is Tőled kapok példór-
ból egy alkalmas jobban beha-
tolni gondolataimra. (Tudom, hogy
rámér.)

Köszönöm a gesztus
rejtő szíved.

Kezddtél el

T. Lajos - 37.

Tel.: 687-465
(ing. szám)

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

LauC 22-926/9

Igen tisztelt, kedves Gyuri bátyám !

Családi bajok okozták, hogy kissé megkésve csatlakozom 85.születésednapjának országos ünnepléséhez. Bár hiszen, talán, úgy is tudod, hogy csaknem egy félszázada , mióta a Modern drámát olvastam, tartozom hódolóid közzé. Az viszont aligha jutott tudomásodra, hogy 37-ben, a Gömbös kormány uralmának kellős közepén vallottam meg Kőhalmi Béla Könyvek Könyvében, hogy egyike voltál azoknak, akiktől legtöbbet tanultam, - azóta rájöttem, hogy nem eleget, sokkal többet kellett volna! S ha igaz az is, hogy kevesebb lelkesedéssel nézek bizonyos dolgokat Nálad, csodálatom szellemed tüneményes ereje, gazdagsága és termékenységé-
ge, lényed töretlenül megőrzött fiatalosága
iránt az évek során egyre nőtt, s hálával

tölt el, hogy nemcsak kortársad vagyek,
hanem egy-két felém tett meghatóan kedves
u
gesztással is megajándékoztaál.

További jóegészséget és munkakedvet

kiván

és szeretettel és tisztelettel

köszönt :

Kovács Mária

T. Kálmán v. 37.

MTA FIL INT

Lukács Arch.

1970. ápr. 13.

4
Bpest, 1970. szept. 18.

LA4C 22-926/10 megválaszolatlan

Kedves Gyuri bátyám,

meghatottan köszönöm, hogy elküldted a Magyar irodalom, magyar kulturát. Bár egy-két cikk kivételével (Máli versei, Jókai) a kötetnek alighanem minden írását ismerem, olyan izgalommal, néha persze vitázva, s annyi tanulsággal olvasom, őket, mintha most először találkoztam volna velük. Ismételten nagyon köszönöm!

Egyben megragadom az alkalmat, hogy gratuláljak a Goethe-díjhoz, s szívből kívánom, hogy a munka és elismerés még sokáig ragyogja be életedet.

Hódolattal, szeretettel:

Komló Mador

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Drága Gyuri ^{bácsi} ~~anyám~~, nagyon boldoggá tett, hogy könyve ajánlásának többszámába engem is bevett! És nagyon örülök a könyvnek, - ezt igazán élvezettel olvasom, - nemcsak azért, mert Magát szeretem, mert okosodni, művelődni, tanulni vágyom, hanem a könyv minden egyes írása érdekel, ha egynehányat olvastam is már belőlük. Tudja, az egyéb műveivel úgy vagyok, hogy olvasom, olvasom, s közben szörnyen meg vagyok hatva magamtól, hogy milyen elvont dolgokat is felfogok (vagy felfogni vélek), de nem kapok utána az első szabad percemben, mint ennek a könyvnek, nem örülök, hogy no, este van, csönd, nincs telefon, nincs csöngetés, lehet nyugodtan olvasni. Dehát mit magyarázzam, érti Maga ugyis, hogy egy magamfajta, elég értelmes, elég gondolkodó és nagyon jó olvasó "előadóművésznő" mégsem képzett filozófus, aki Lukács Györgyöt mindig követni tudja. Most nemcsak követni tudom, hanem élvezem, és ezt köszönöm, mégegyszer!

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

A Goethe díjhoz én is szívből gratulálok
(Th. Mann beszédét, amit a díj átvételekor mondott
el -rövidített formában- sokszor adtam elő, megrázó
írás) és kívánok sok jó munkás esztendőt, sikereket,
híveket, barátokat.

Nagy szeretettel köszönti:

Pálfi Erika

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.